

Biologisk mångfald
Hur går det? Vad kan vi göra?

Claes Svedlindh
Fågelföreningen Tärnan
8 Oktober 2025

Oxelösunds Fältbiologer tittar här ut över det förorenade Långhalsen vid mynningen till Täckhammar, från vänster: ledaren Lasse Lindberg, Claes Svedlindh och Dan Frendin.

Fältbiologerna cyklade sex mil

14/10 1972. SN.

Biologisk mångfald – olika dimensioner

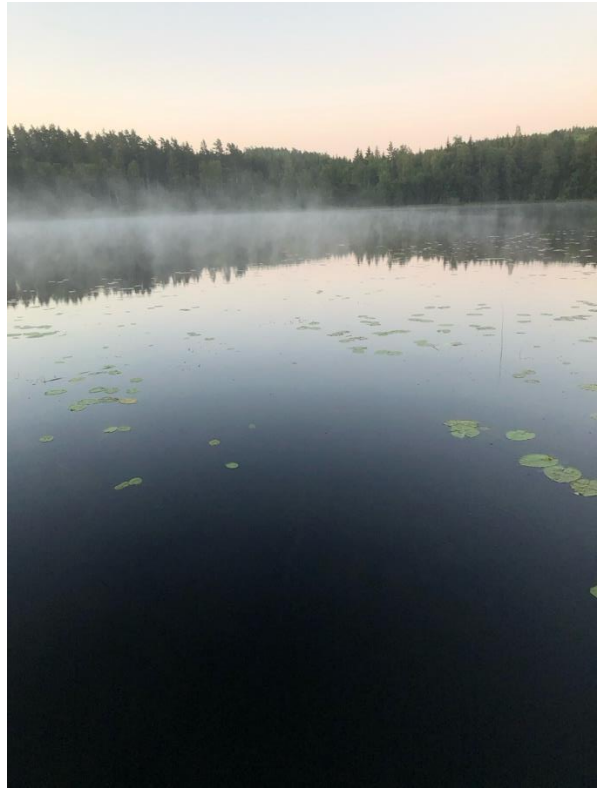

Genetisk mångfald

Artmångfald

Ekosystem

Kaffet räddas av biologisk mångfald?

- Framtidens kaffe hotat av klimatförändringarna
- Det finns 124 vilda kaffearter
- Skogarna försvinner
- 60 % av de vilda kaffearterna är hotade
- *Coffea stenophylla* hade inte setts sedan 1954 i Sierra Leone
- Trivs i temperaturer 6,2-6,8ºC högre än *arabica*
- Återupptäcktes 2019 – kanske kan rädda framtidens kaffe?

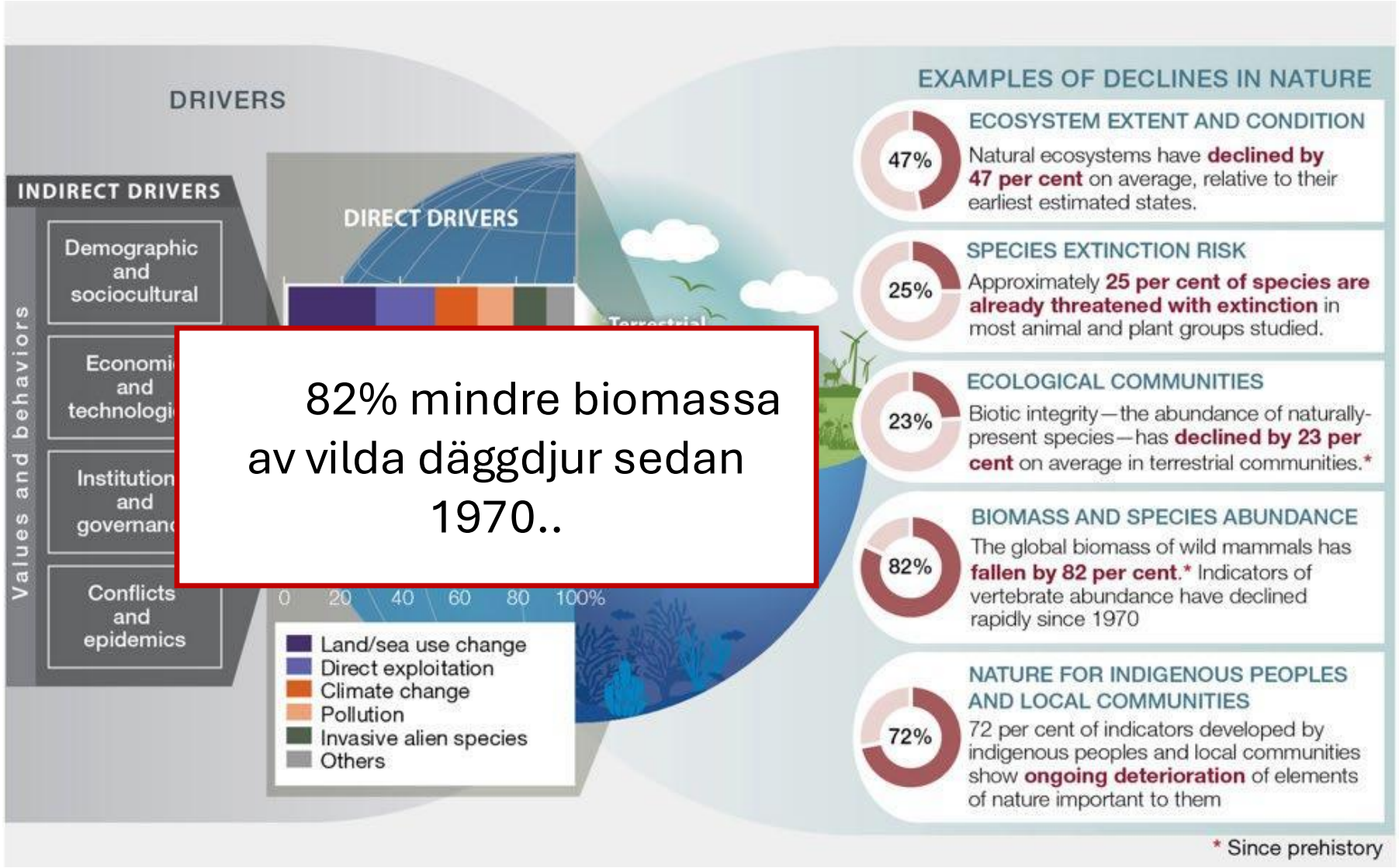

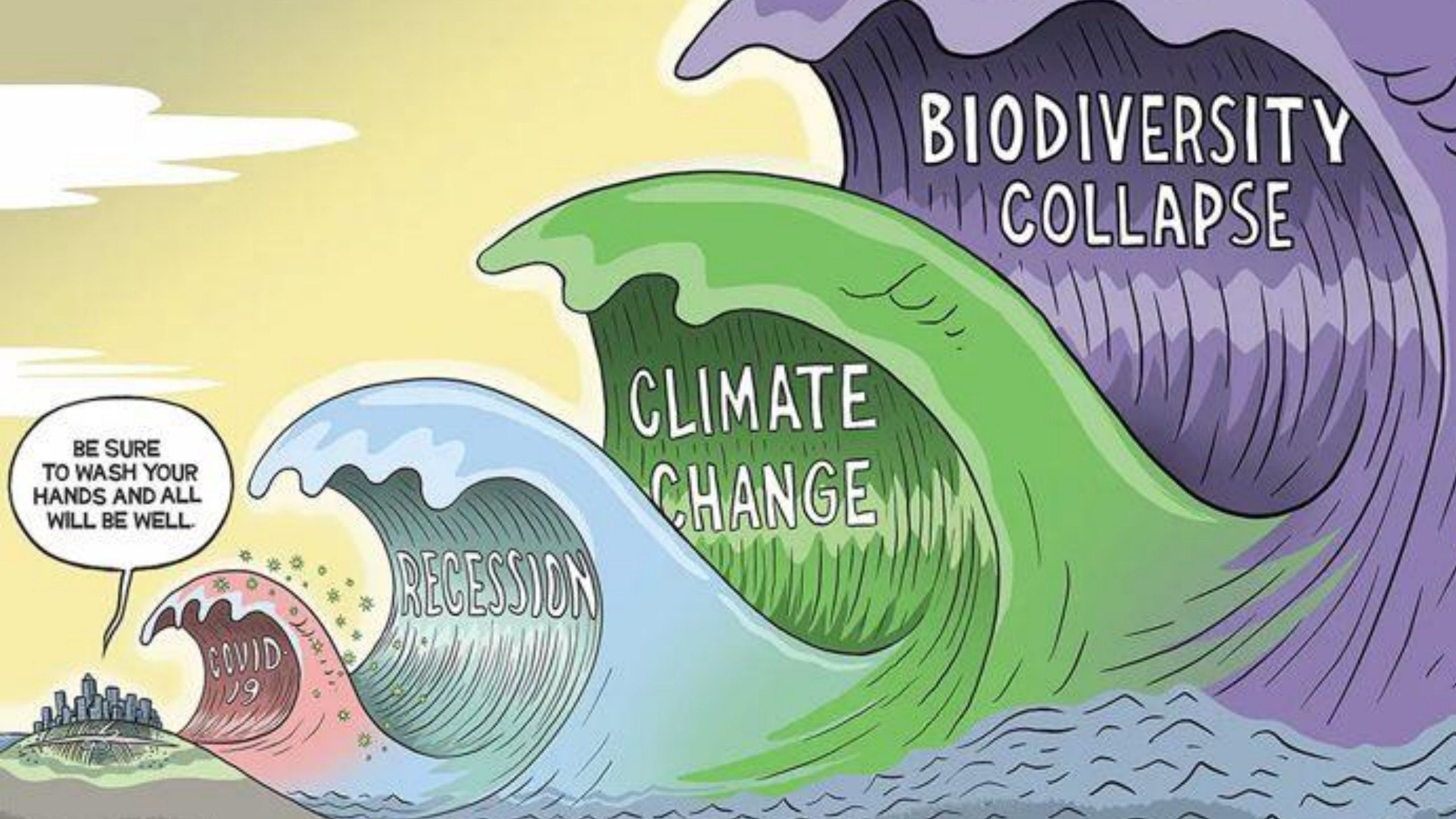
De negativa drivkrafterna:

- Förlust av livsmiljöer genom ohållbar mark- och vattenanvändning
- Överexploatering
- Klimatförändringar
- Föroreningar
- Invasiva arter

Hotad Biologisk Mångfald

82% mindre biomassa av vilda däggdjur sedan 1970..

BIODIVERSITY COLLAPSE
CLIMATE CHANGE
RECESSION
COVID 19
BE SURE TO WASH YOUR HANDS AND ALL WILL BE WELL.

Läget för utpekade naturtyper och arter 2025

Naturvårdsverkets rapportering (artikel 17) till EU:

- Av 174 utpekade **arter** hade **40 %** gynnsam bevarandestatus

- Av 89 utpekade **livsmiljötyper** hade **20 %** gynnsam bevarandestatus

Hur går det för fåglarna?

Generellt i Sverige:

- Ungefär oförändrat antal häckande par senaste 15 åren
- Klimatförändringarna syns tydligt
- Skogslandskapets specialister minskar
- Traditionella jordbruksfåglar starkt bakåt
- Stora fåglar som gäss, tranor och svanar har gynnats

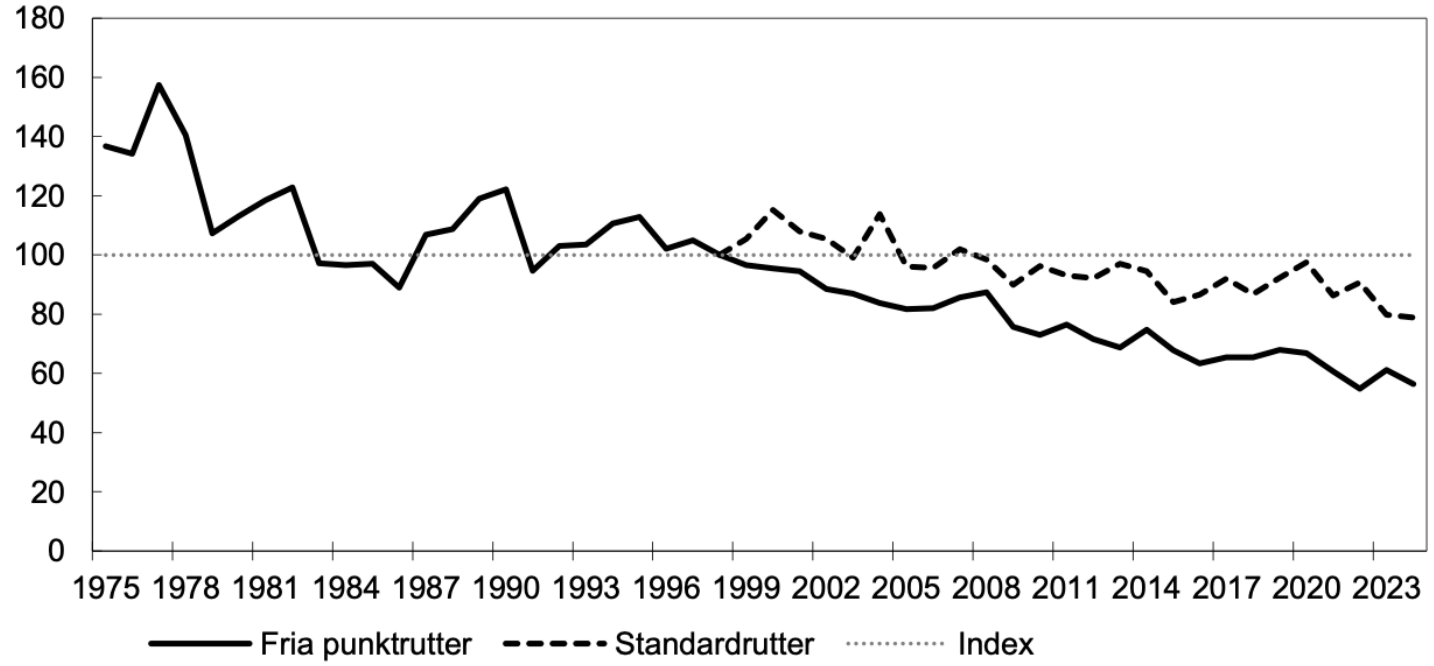

Hur går det för fåglarna?

I jordbrukslandskapet:

Diagram 3.17 Populationsutveckling för fåglar i odlingslandskapet 1975–2024

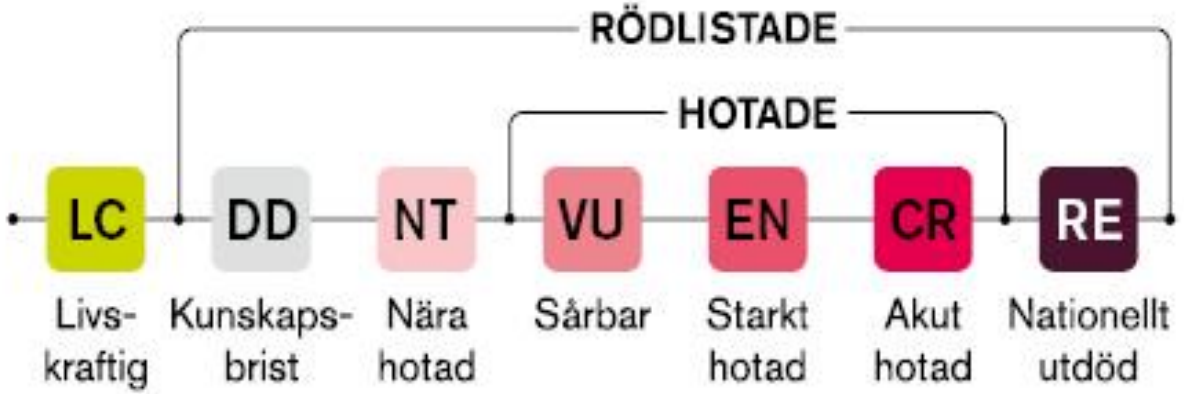
Index (År 1998 = 100)

Källa: Svensk fågeltaxering, Lunds universitet.

Rödlistan

Sverige 2020:

2 249 hotade arter

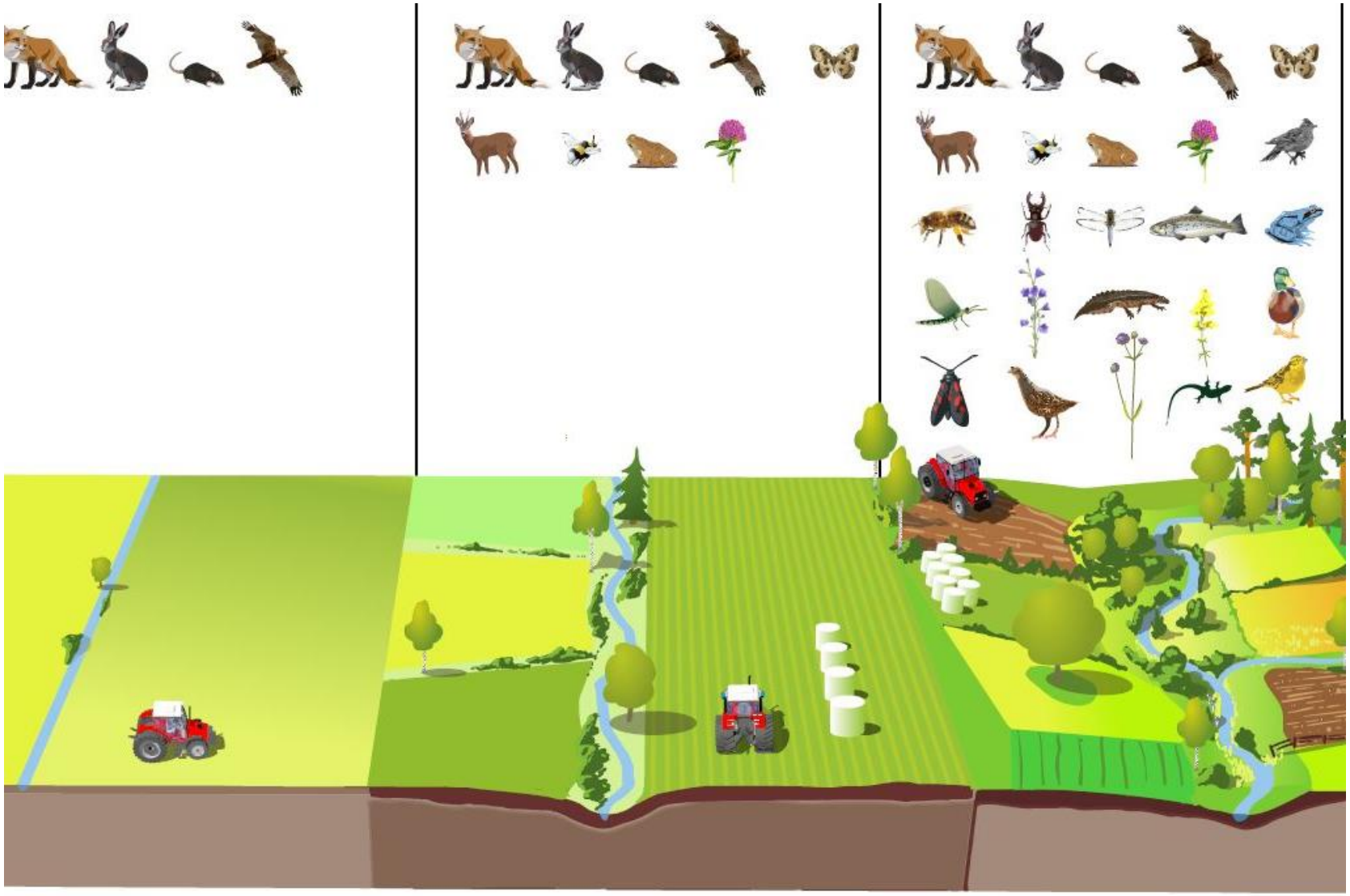
4 746 rödlistade

Andel rödlistade 21,8%

Negativ utveckling: Fåglar, skalbaggar, fjärilar och mossor

Lite bättre utveckling: Grod- och kräldjur och däggdjur

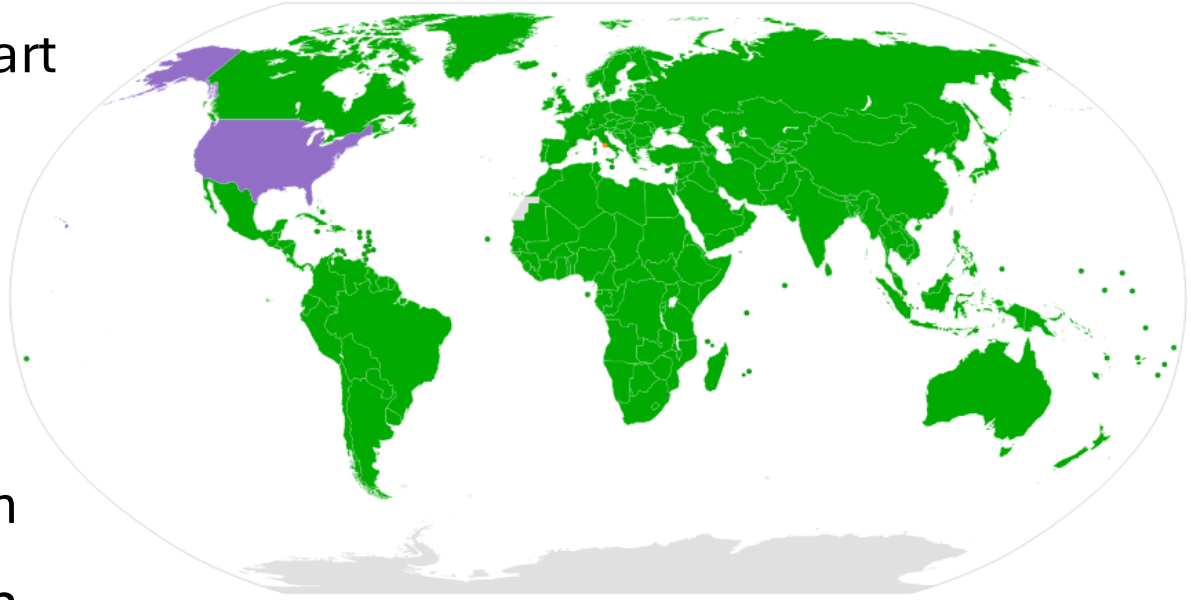
Utmaningen i landskapet

Bikupa: Vad tänker du om läget för den biologiska mångfalden?

FN:s konvention om biologisk mångfald (CBD)

- Konventionen antogs av FN i Rio de Janeiro 1992
- Konventionens tre mål är att bevara och hållbart nyttja biologisk mångfald och att säkra att vinsterna från nyttjande av genetiska resurser fördelas rättvist
- 196 parter
- Möten vartannat år – senast COP16 i Cali/Rom
- Kunming-Montreal-ramverket med vision och mål som följs upp
- Forskarpanel IPBES som stöd

EU och biologisk mångfald

- Strategi till 2030
- Art- och habitatdirektivet och fågeldirektivet
- Utpekade livsmiljötyper och arter
- Natura 2000
- Förordning invasiva arter (IAS)
- Avskogningsförordningen
- Naturrestaurerings-förordningen

Overarching objective

Protected Habitat Types

Habitats of protected species

Marine Habitats

Urban ecosystems

River connectivity

Pollinators

Agro-ecosystems

Forest ecosystems

3 billion additional trees

Implementation framework

National Restoration Plans

Monitoring and Reporting

Når Sverige miljökvalitetsmålen till 2030?

Nej ↘ Begränsad klimatpåverkan

Nära ↗ Frisk luft

Nej ↗ Bara naturlig försurning

Nära → Giftfri miljö

Ja → Skyddande ozonskikt

Nära → Säker strålmiljö

Nej → Ingen övergödning

Nej → Levande sjöar o vattendrag

Nej → Grundvatten av god kvalitet

Nej → Hav i balans, levande kust o skärgård

Nej → Myllrande våtmarker

Nej ↘ Levande skogar

Nej → Ett rikt odlingslandskap

Nej ↘ Storslagen fjällmiljö

Nej → God bebyggd miljö

Nej ↘ Ett rikt växt- och djurliv

Skyddad skog i Sverige

Sverige 2024:
8,9% (6,3% produktiv)

Södermanlands län 2023:
3,8 % (3,4% produktiv)

Se mer:
Skyddadnatur.naturvardsverket.se

Karta 3.8. Naturreservat 2024-12-31

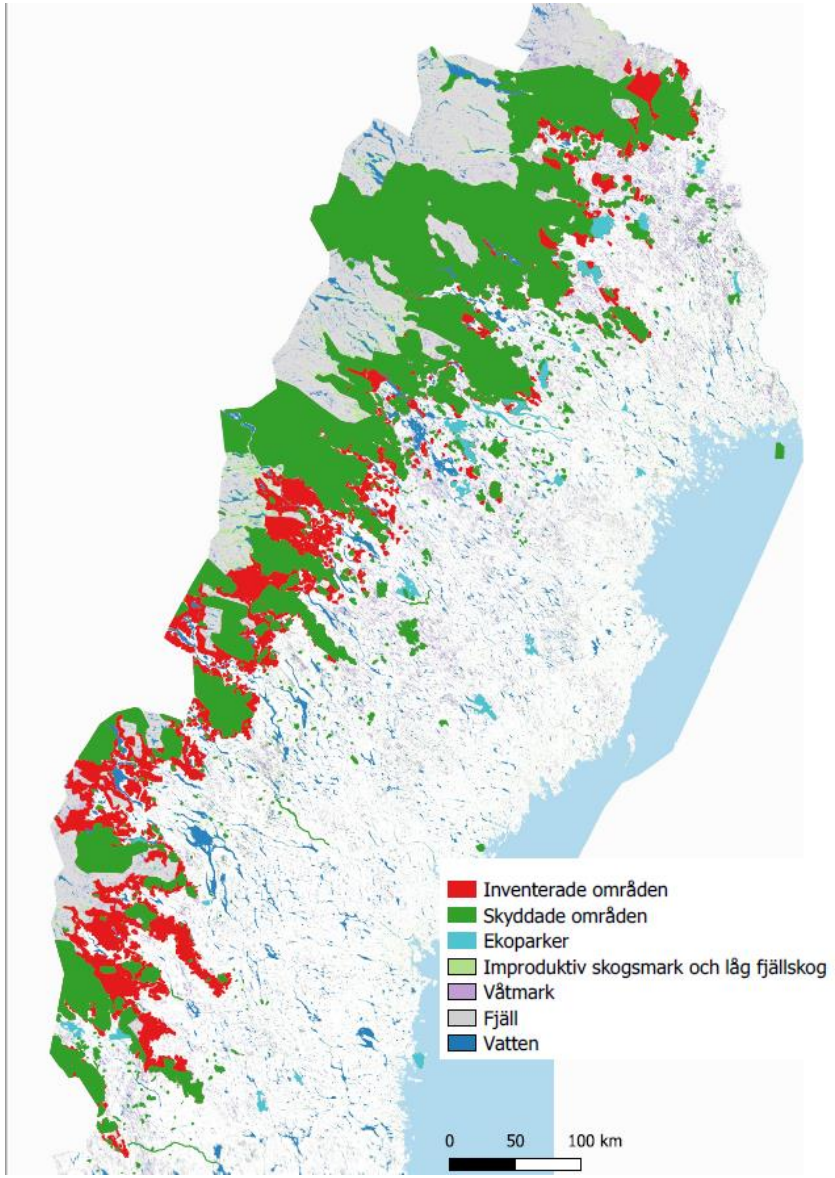
Naturreservat visas i grönt. Områden som är mindre än 10 000 hektar visas som punkter.

Källa: Naturvårdsverket och SCB

Det unika fjällskogsbältet

Biokrediter – nya sätt att bevara natur

SKOGEN

Hem Tips/Råd Opinion S Föreningen Skogen Prenumerera Annonsera Böcker Kontakt

Handeln med biokrediter är igång

24 oktober 2024 **Orsa besparingsskog har sålt landets första kommersiella mångfaldskrediter till ett marknadsföringsföretag. Dessutom: Skogsnyheter i korthet.**

av Karin Lepikko

Artskydd

Invasiva främmande arter (IAS)

Återvätning av landskapet

Stöd för att anlägga våtmarker:
Våtmarks-LONA
Återvätningsavtal i skog
Våtmarker och dammar inom CAP
Våtmarker i skyddad natur

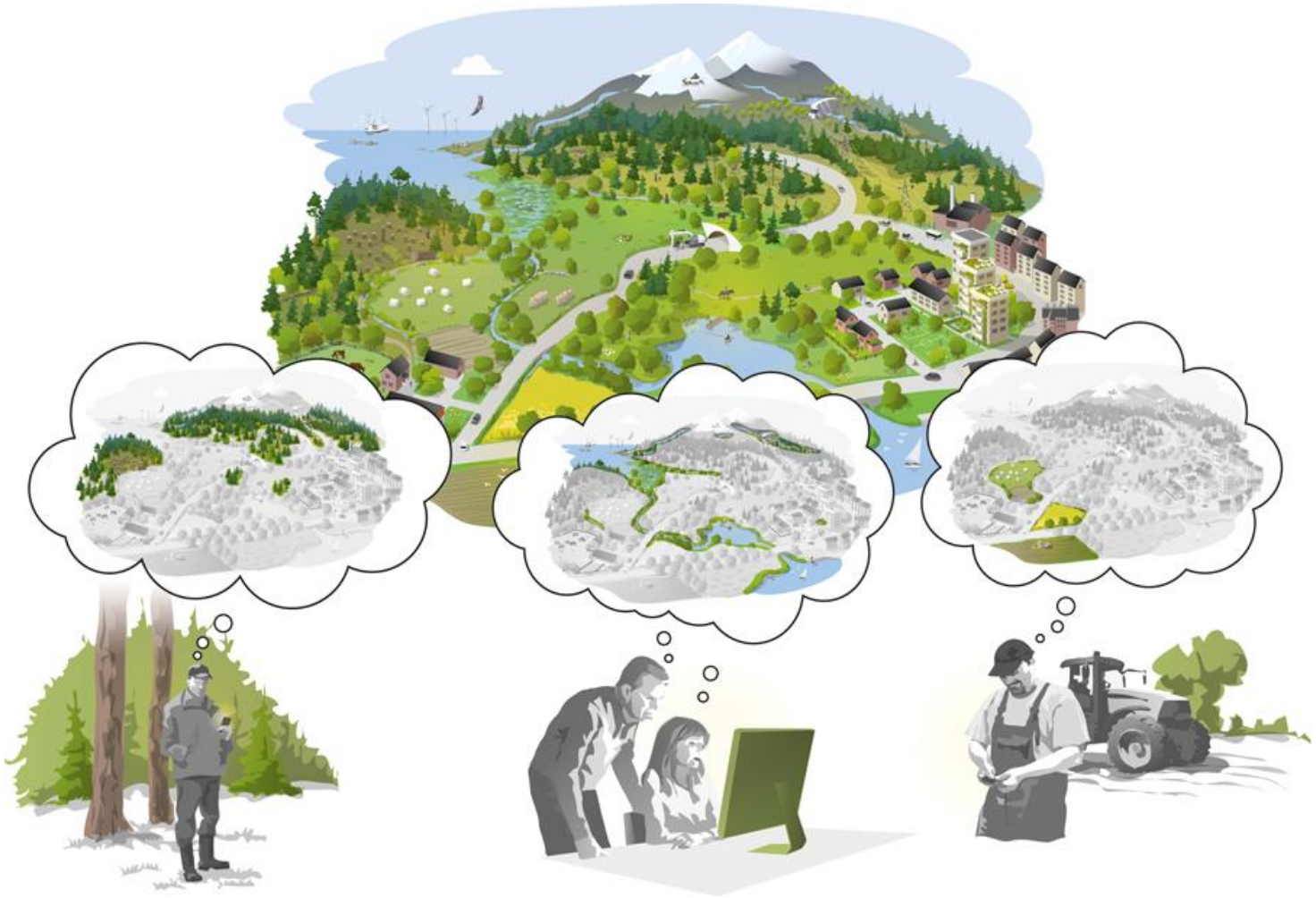
Enklare regler för markavvattning

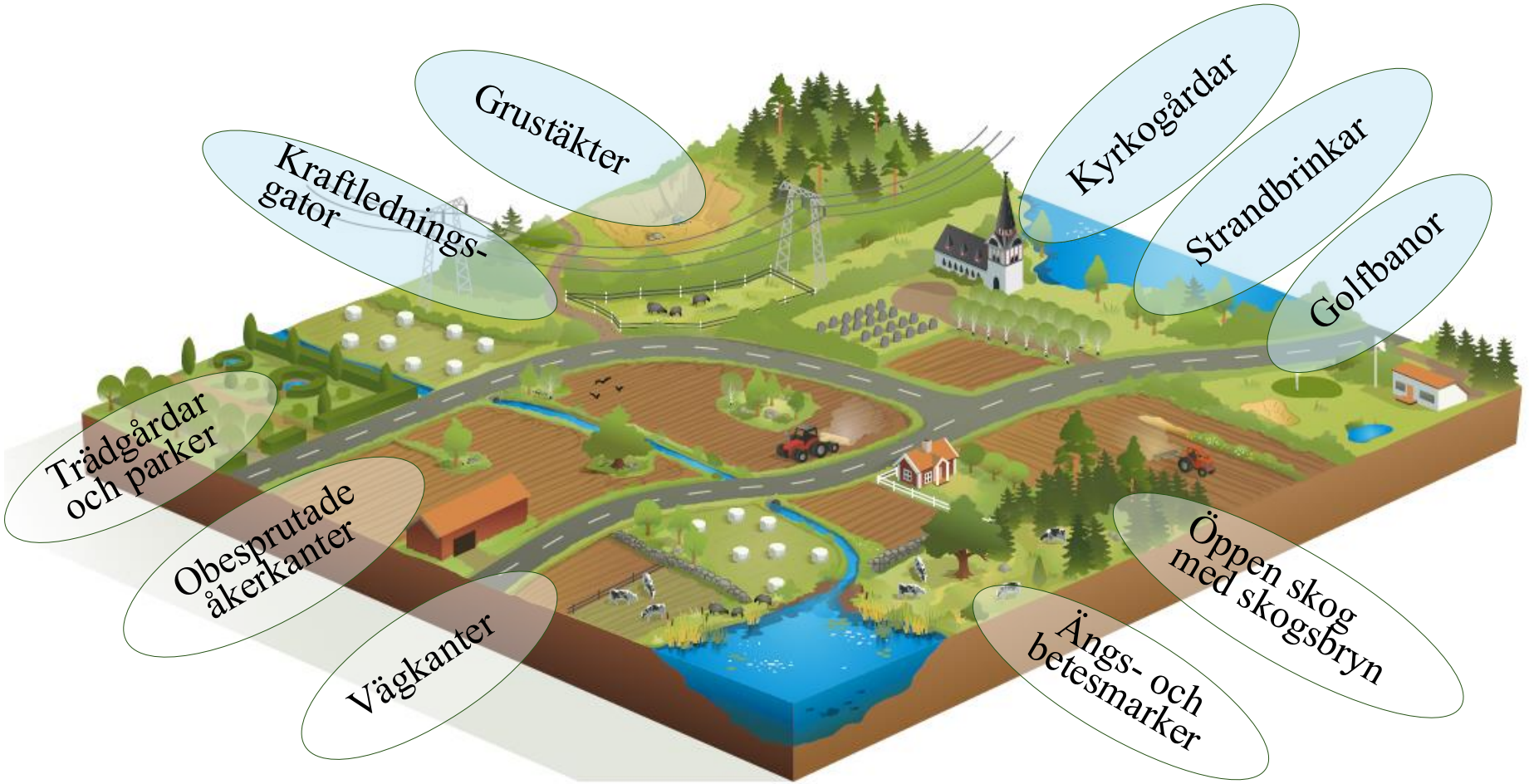
Stöd för att anlägga, återväta eller restaurera våtmarker ›

Det finns över 10 olika stöd och ersättningar att söka för olika våtmarksprojekt. Flera stöd kan användas till både förstudier och arbete ute i fält.

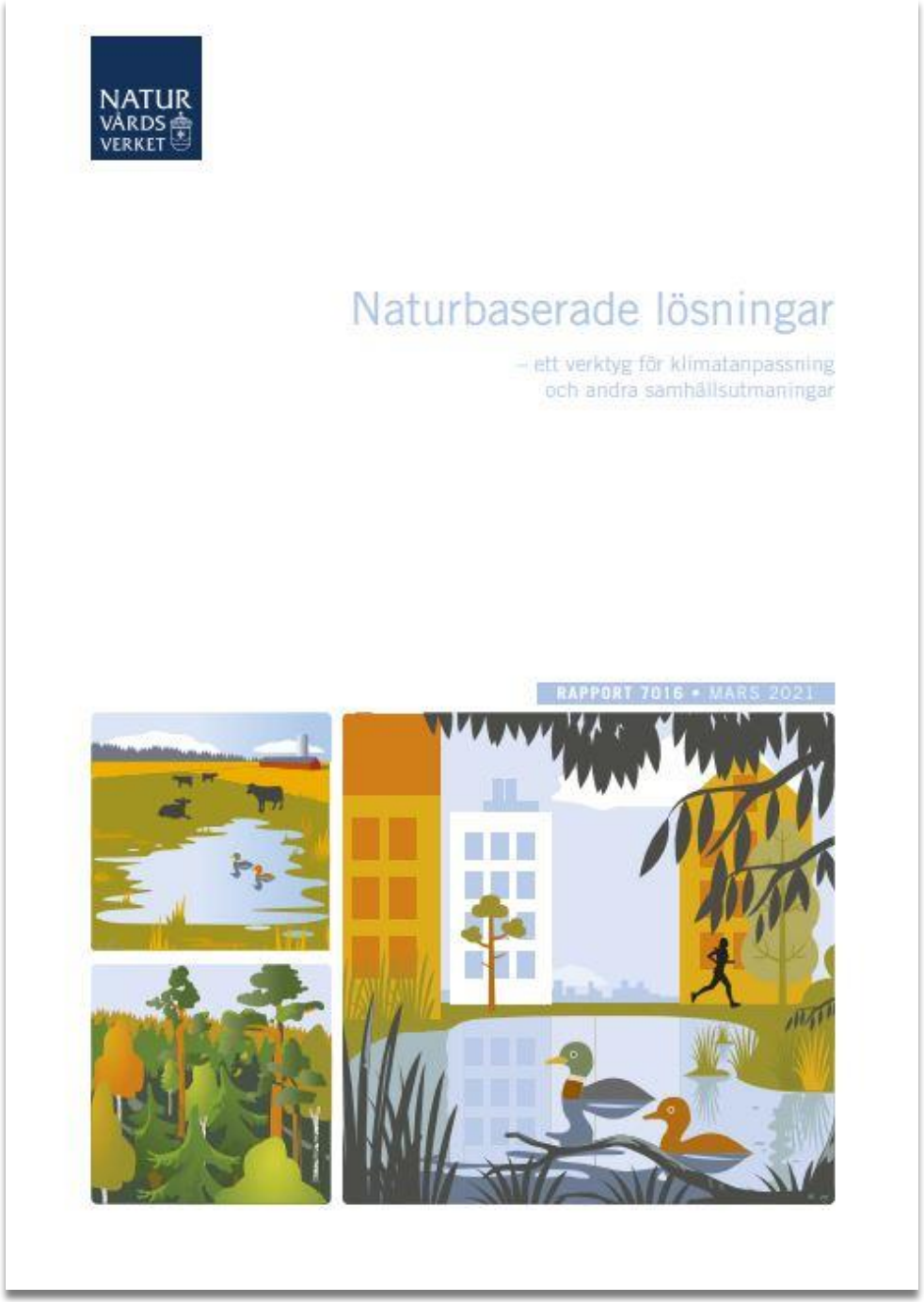
Tankesätt – Grön Infrastruktur

Tänkbar framtida Grön infrastruktur för blomrika gräsmarker

Vägledning om naturbaserade lösningar

Naturvård ger sysselsättning och företagande!

Vad kan jag göra?

- Bidra med kunskap och data!
- Förvalta och utveckla där du har rådighet!
- Val vid konsumtion
- Påverka i de nätverk du finns!

Hjälp till att övervaka våra grod- och kräldjur!

SENAST ÄNDRAD: 12 MARS 2025

I Sverige har vi 13 arter groddjur, 3 arter ödlor och 3 arter ormar. Hoten är många mot både groddjur och kräldjur. Av landets 13 groddjur är det 5 arter som är rödlistade, och av kräldjuren är det 2 rödlistade arter. Tack vare riktade naturvårdsinsatser under de senaste 30 åren har situationen förbättrats för flera av arterna men faran är långt ifrån över.

Tack för ert intresse!

Claes.Svedlindh@telia.com

Mobil: 070-5365060

